

УПОТРЕБА ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У ДОМАЋИНСТВИМА И ОД СТРАНЕ ПОЈЕДИНАЦА

USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES BY HOUSEHOLDS AND INDIVIDUALS

Републички завод за статистику, на основу истраживања спроведеног у 2024. години, објављује податке о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и од стране појединаца у Републици Српској.

Приступ интернету посједује 88,2% домаћинстава. Фиксни широкопојасни прикључак интернету користи 84,3% домаћинстава, док 55,9% домаћинстава користи један од типова мобилне широкопојасне интернет конекције.

У референтном тромјесечју интернет је користило 91,4% лица, а рачунар 52,7% лица¹⁾.

Нешто више од двије трећине корисника интернета (67,9%) током 12 мјесеци, наручивало је робе и услуге онлајн.

The Republika Srpska Institute of Statistics is publishing data on the use of information and communication technologies in Republika Srpska in 2024, obtained through the survey on the use of information and communication technologies by households and individuals.

Results of the survey indicate that 88.2% of households have Internet access., with 84.3% of households using fixed broadband Internet connection and 55.9% using a type of mobile broadband Internet connection.

Internet services were used by 91.4% of persons, while computer was used by 52.7% of them¹⁾.

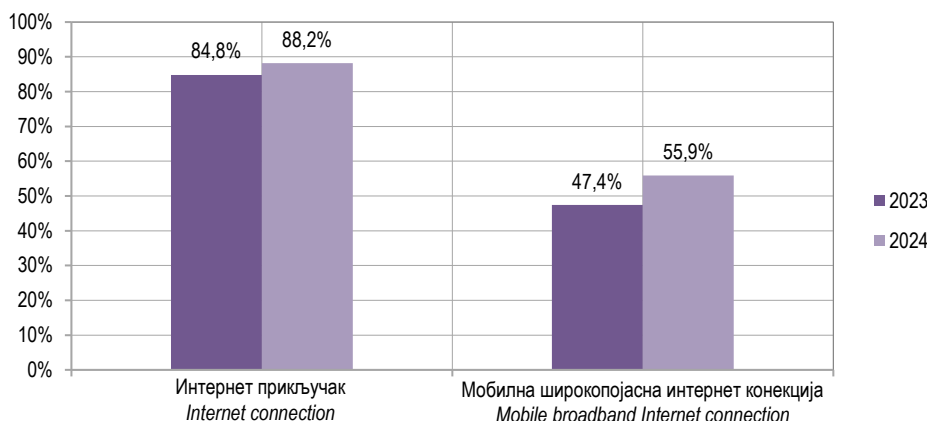
Just over half of Internet users (67.9%) ordered goods and services online during the 12 months.

ДОМАЋИНСТВА

Интернет прикључак има 88,2% домаћинстава. Анализа заступљености интернет конекције у домаћинствима према типу насеља показала је да у градском подручју интернет прикључак посједује 90,9% домаћинстава, а 86,3% домаћинстава у насељима осталог типа.

HOUSEHOLDS

88.2% of households have an Internet connection. The analysis of the prevalence of internet connection in households according to the type of settlement showed that 90.9% of households in the urban area have an internet connection, and 86.3% of households in settlements of other types.

Графикон 1. Интернет и мобилна широкопојасна (broadband) интернет конекција у домаћинствима
Graph 1. Internet and mobile broadband Internet connection in households

¹⁾ Објављени подаци у саопштењу о појединцима/лицима односе се на популацију 16-74 године старости.
The published data in the release about individuals/persons refer to the population aged 16-74.

Заступљеност интернет конекције је пропорционална висини прихода²⁾ домаћинства. Само нешто више од половине домаћинстава (51,2%) са нижим приходима до 500 КМ посједује интернет, за разлику од домаћинстава са приходима преко 2 500 КМ гдје 99,2% њих имају интернет конекцију.

The representation of internet connection is proportional to the level of household income²⁾. Only slightly more than half of households (51.2%) with lower incomes of up to 500 KM have internet, in contrast to households with incomes over 2,500 KM where 99.2% of them have an internet connection.

ПОЈЕДИНЦИ

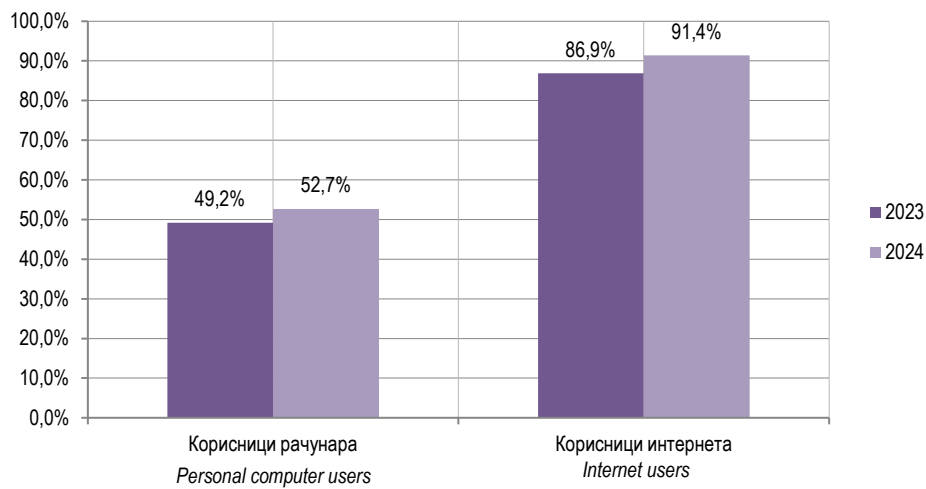
INDIVIDUALS

Посматрајући кориснике информационо-комуникационих технологија током главног референтног периода³⁾, 89,5% лица је изјавило да користи рачунар редовно (једном недељно или чешће), а 89,1% интернет популације приступа интернету више пута у току дана. Интернет се најчешће користи за телефонирање (Skype, Messenger, WhatsApp, Zoom, итд.) 98,6%, слање онлајн порука 96,6%, гледање видео садржаја преко сервиса за дијељење (YouTube, TikTok, Instagram) 80,9%, учешће на друштвеним мрежама 78,5%, читање онлајн новина 76,7%, тражења информација о роби и услугама 75,9%, итд. Преко једне трећине интернет популације су корисници интернет банкарства (37,1%).

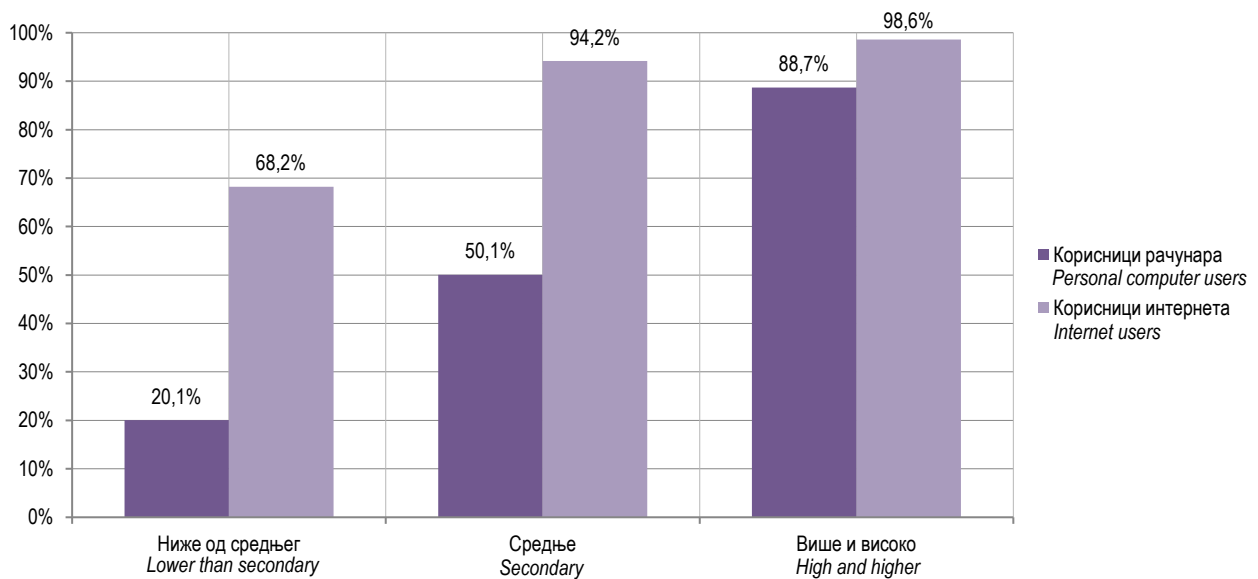
Observing the users of information and communication technologies during the main reference period³⁾, 89.5% of people stated that they use the computer regularly (once a week or more often), and 89.1% of the Internet population accesses the Internet several times during the day. The Internet is most often used for phone calls (Skype, Messenger, WhatsApp, Zoom, etc.) 98.6%, sending online messages 96.6%, watching video content through sharing services (YouTube, TikTok, Instagram) 80.9%, participation in social networks 78.5%, reading online newspapers 76.7%, searching for information about goods and services 75.9%, etc. Over one third of the internet population are users of internet banking (37.1%).

У 2024. години, 19,0% становништа старости 16-74 године на територији Републике Српске изјавило је да никада није користило рачунар, а 7,5% да никада није користило интернет.

In 2024, 19.0% of the population aged 16-74 in the territory of Republika Srpska stated that they had never used a computer, and 7.5% that they had never used the Internet.

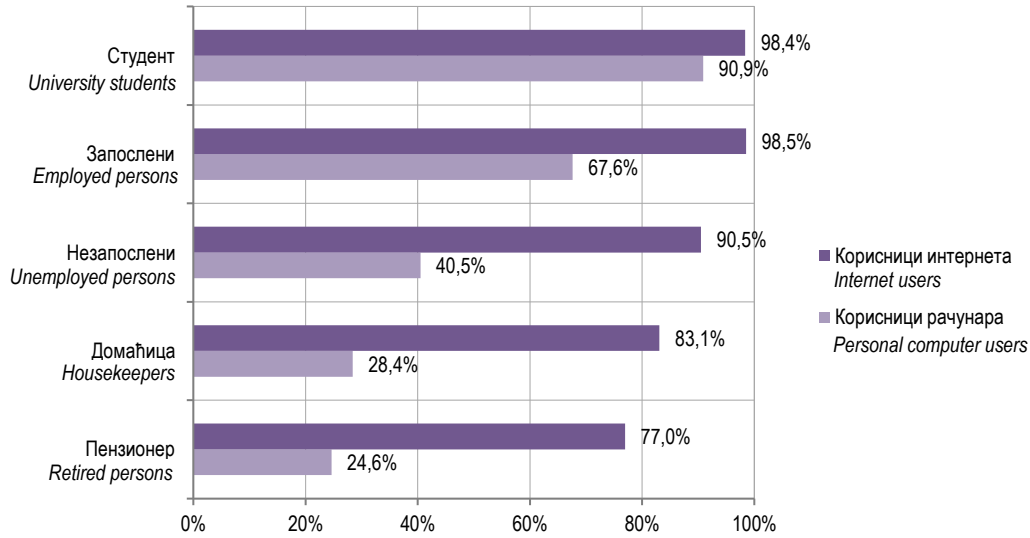
Графикон 2. Коришћење рачунара и интернета
Graph 2. Computer and Internet use

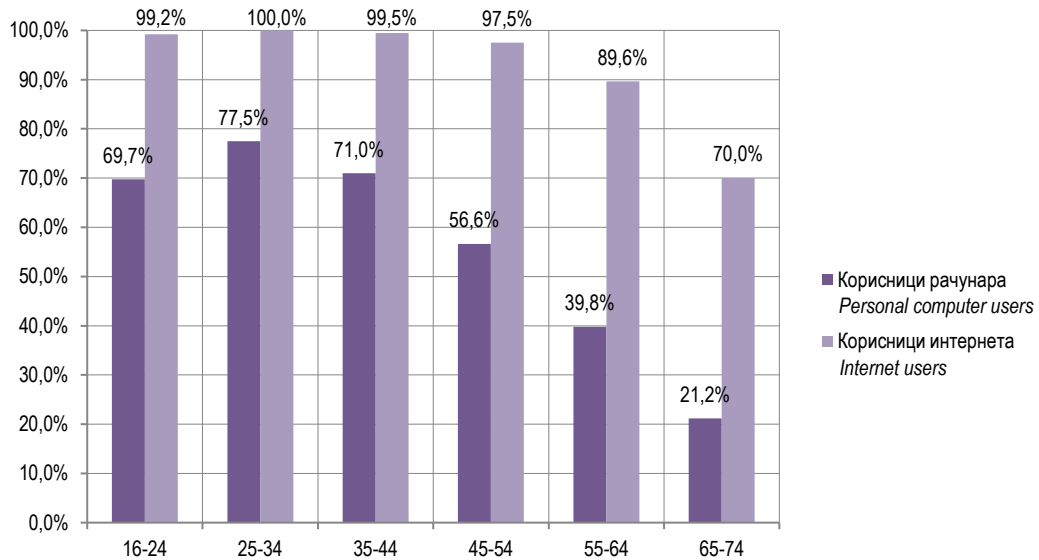
Графикон 3. Корисници рачунара и интернета према нивоу образовања, 2024.
Graph 3. Personal computer users and Internet users by educational attainment, 2024

²⁾ Просјечни мјесечни нето приход домаћинства.
Average monthly net household income.

³⁾ Главни референтни период је тромјесечеје које је претходило анкетирању. Графикони 2, 3, 4 и 5 представљају индикаторе који су базирани на главном референтном периоду.
The main reference period is the quarter preceding the survey. Graphs 2, 3, 5 and 5 represent indicators based on the main reference period.

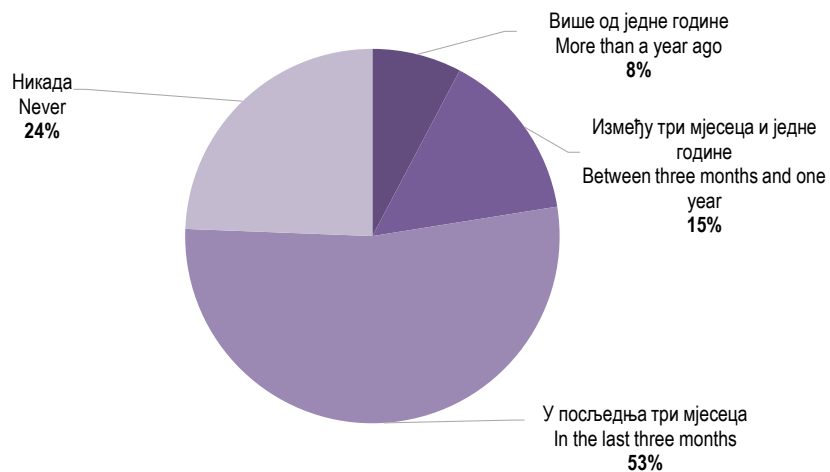
Графикон 4. Корисници рачунара и интернета према радном статусу, 2024.
 Graph 4. Personal computer and Internet users by employment status, 2024

Графикон 5. Корисници рачунара и интернета по старосним групама, 2024.
 Graph 5. Personal computer and Internet users by age group, 2024

Током тромјесечја које је претходило анкетирању, 53,1% лица је наручивало или куповало робе и услуге онлајн. Купци роба и услуга путем интернета највише купују одјећу, обућу или додатке у виду торбе, накита и сл. (66,8%), намјештај, опрему за кућу или производе за башту (41,9%), те спортску опрему (22,9%).

During the quarter preceding the survey, 53.1% of persons ordered or purchased goods and services online. Online shoppers of goods and services mostly purchase clothes, shoes or accessories (bags, jewellery, etc.) (66.8%), furniture, home appliances and gardening products (41.9%) and sports equipment (22.9%).

Графикон 6. Учесталост куповине/наручивања робе или услуга путем интернета, 2024.
Graph 6. Frequency of Internet use for purchase/ordering of goods or services, 2024

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Циљ истраживања о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и од стране појединаца јесте да се добију подаци о заступљености информационо-комуникационих технологија у домаћинствима, употреби рачунара, интернета и информатичкој писмености становништва на подручју Републике Српске.

Истраживање је у потпуности усклађено са методологијом Евростата, а спроводи се једанпут годишње на бази узорка телефонским путем. Главни референтни период чине три мјесеца која претходе интервјуисању.

Према методологији Евростата обухваћена су домаћинства са најмање једним чланом старости између 16 и 74 година живота као и појединци исте старосне доби.

Узорком је обухваћено 2 985 домаћинастава за ниво Републике Српске, при чему је реализовани узорак 2 584 домаћинства. Јединица посматрања је домаћинство изабрано у узорак, а јединица анкетирања је случајно изабрани члан домаћинства који има између 16 и 74 године живота.

ИКТ РЈЕЧНИК

Широкопојасни приступ интернету (Broadband): Начин повезивања на Интернет који омогућује велике брзине преноса података и представља комуникациони систем чији носилац (нпр. оптички кабл) преноси умножене податке истовремено док су појединачни подаци модулисани на посебним фреквенцијама.

Претраживач: Софтверско рјешење за претраживање по интернету. То је програм, апликација која се користи за учитавање интернет страница и других садржаја на Интернету. Најпознатији претраживачи су *Internet Explorer*, *Mozilla Firefox*, *Google Chrome* итд.

Рачунар или компјутер (енгл. computer, од лат. computare: сабирати, рачунати): Сложен уређај који се састоји од хардвера (hardware) физичких дијелова рачунара, опипљивих, видљивих дијелова и програма (software) тј. програмске подршке: скупа наредби "разумљивих" рачунару које покрећу његов рад: упутстава опипљивим дијеловима, наредби шта да раде. Рачунари обухватају персоналне рачунаре (PC), преносне рачунаре (laptop), таблете и остале преносне уређаје (осим паметних телефона).

Дигитални производи или услуге: Роба или услуге које могу да се наруче и испоруче путем компјутера, тј. интернета (нпр. музика, филмови, видео игрице).

Преузимање (Download): Процес копирања докумената на кориснички компјутер са неког другог компјутера или компјутера у оквиру интернет сервиса.

Електронска трговина: Куповина или продаја добара или услуга путем интернета.

Електронска пошта: Електронски пренос поруке, укључујући текст и прилоге (*attachment*), с једног рачунара на други рачунар, путем интернета.

Електронски сервиси јавне управе (енгл. *E-government*): електронски контакти путем интернета са јавним институцијама у сврху добијања потребних информација и услуга.

GPRS (General Packet Radio Service): Протокол који бежичним путем обезбјеђује пренос путем GSM мреже.

3G мрежа је трећа генерација мобилне телефоније омогућава пренос текста, звука, слике телевизије, брзине до 14Mb/s.

4G мрежа је четврта генерација мобилне телефоније која наслеђује 3G мрежу, омогућава много бржи пренос података и мултимедијалних садржаја, бољи квалитет и стабилност интернет конекције.

Информациона технологија (IT): Технологија која користи рачунаре за прикупљање, обраду, чување, заштиту и пренос информација. У савременим условима су обично рачунари повезани у мрежу и тада је ријеч о **информационо-комуникационој технологији** (енгл. Information and Communications Technology - ICT).

Информациона сигурност: очување поверљивости, интегритета и расположивости информација, а обезбјеђује се помоћу правила заштите података на физичком, техничком и организационом нивоу.

Интернет: Глобални електронски комуникациони систем сачињен од великог броја међусобно повезаних рачунарских мрежа и уређаја, који размењују податке користећи заједнички скуп комуникационих протокола.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

The aim of the survey on the use of information and communication technologies by households and individuals is to obtain data on the presence of information and communication technologies in households, the use of personal computers, Internet services and computer literacy of the population on the territory of Republika Srpska.

The survey fully complies with the Eurostat methodology. This is an annual sample-based survey, carried out by telephone. The main reference period comprises three months preceding the interview.

The methodology of Eurostat covers households with at least one member between the ages of 16 and 74, as well as individuals of the same age.

The sample covers 2,985 households at the Republika Srpska level, 2,584 observation units are sampled households, while survey units are randomly selected household members aged between 16 and 74.

ICT GLOSSARY

Broadband Internet connection: A type of Internet connection which provides high-speed data transfer. It represents a communication system in which the transmission medium (e.g. optical fiber cable) simultaneously transmits multiplied data, while individual data are modulated on separate frequencies.

Browser: A software solution used to search the Internet. It is a programme/application used to load web pages and other contents on the Internet. The best-known browsers are Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome, etc.

Computer (from Latin: computare - to compile): A complex device consisting of hardware of the physical parts of the computer, tangible, visible parts and software, ie. software support: a set of "understandable" commands to the computer that drives its operation: instructions for tangible parts, instructions for what to do. Computers include personal computers (PCs), laptops (laptops), tablets and other portable devices (except smartphones).

Digital products and services: Goods and services that can be ordered and delivered via computer, that is, via the Internet (e.g. music, films, video games).

Download: The process of copying documents to the user's computer from another computer or from a computer within an Internet service.

Electronic commerce: Purchase or sale of goods or services using the Internet.

Electronic mail: Electronic transfer of messages, including text and attachments, from one computer to another computer, via the Internet.

E-government electronic services: electronic online contacts with public institutions for the purpose of obtaining the necessary information and services.

GPRS (General Packet Radio Service): A protocol which enables wireless transfer through GSM networks.

3G network refers to the third generation of mobile telephony, which enables transfer of text, sound and television images, offering speeds up to 14 Mb/s.

4G network is the fourth generation of mobile telephony that succeeds the 3G network, enabling much faster transmission of data and multimedia content, better quality and stability of the Internet connection.

Information technology (IT): Technology that uses computers to collect, process, store, protect and transmit information. In modern conditions, computers are usually connected to a network, and then this is **information and communication technology (ICT)**.

Information security: preserving the confidentiality, integrity and availability of information, provided through data protection rules at the physical, technical and organizational levels.

Internet: A global electronic communication system made up of many interconnected computer networks and devices that exchange information using a common set of communication protocols.

Интернет популација: Корисници интернета у посматраном периоду.

Internet population: Users of Internet in the observed period.

Вирус је рачунарски програм чије покретање и читавање изазива оштећење или брисање података на рачунару.

Virus is a computer programme whose running and loading damages or deletes data on a computer.

WiFi је бежична мрежа гдје се подаци између два или више уређаја преносе помоћу радио фреквенција и одговарајућих антена.

WiFi is a wireless network in which data between two or more devices are transmitted using radio frequencies and corresponding antennas.

Припрема саопштења: Александра Ђонлага
e-mail: aleksandra.djonlaga@rzs.rs.ba

Prepared by: Aleksandra Đonlaga
e-mail: aleksandra.djonlaga@rzs.rs.ba

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Владике Платона бб – Тел. +387 51 332 700 – директор Дарко Милуновић, главни уредник – Излази годишње – Саопштење је објављено на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – Приликом коришћења података обавезно навести извор

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Vladike Platona bb – Tel. +387 51 332 700 – Director Darko Milunović, Editor in chief – Annual periodicity – Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – These data can be used provided the source is acknowledged